

Svar på skriftligt spørgsmål om begränsning av försäljningen i Finland av herbiciden glyfosat

Till riksdagens talman

I det syfte som anges i 27 § i riksdagens arbetsordning har Ni, Ärade talman, till den minister som saken gäller översänt följande skriftliga spørgsmål SS 78/2016 rd undertecknat av riksdagsledamot Satu Hassi /gröna m.fl.:

Hur förhåller sig regeringen till att användning av glyfosat förbjuds i EU, kommer användningen av glyfosat i yrkesmässig odling att begränsas jämfört med idag samt kommer försäljningen av glyfosat till hemträdgårdsodlare att förbjudas i Finland, på samma sätt som man gjort i vissa andra EU-länder?

Som svar på detta spørgsmål anför jag följande:

Växtskyddsmedel används för att skydda växters tillväxt. Medlen används vanligen för att skydda odlingsväxter, men de används också för skydd av andra växter, som exempelvis prydnadsväxter. Växtskyddsmedel används för att bekämpa skadliga ogräs, växtsjukdomar, skadeinsekter eller andra skadliga organismer och på det sättet förbättra växtens levnadsförhållanden.

Växtskyddsmedlen är alltså avsiktligt skadliga, och om de används fel kan de ha skadliga effekter också på människor, djur eller miljön. För att undvika dessa oönskade skadliga effekter utvärderas de risker växtskyddsmedel kan ha för hälsan och miljön, och ett preparat godkänns endast om bedömningen visar att användningen är säker. I Finland gäller liksom i andra EU-länder en allmän regel som är baserad på lagstiftning, och som föreskriver att växtskyddsmedel ska vara godkända på nationell nivå. I Finland får följaktligen endast användas växtskyddsmedel som är godkända i Finland.

Godkännandet av växtskyddsmedel sker i två faser. De verksamma ämnena utvärderas och beslut om deras godkännande fattas gemensamt på EU-nivå, medan åter preparaten utvärderas och beslut om deras godkännande fattas i varje medlemsstat för sig. Detta görs i synnerhet för att odlings- och miljöförhållandena skiljer sig mycket mellan medlemsstaterna, men också på grund av andra skillnader mellan staterna. Till exempel skiljer sig Finlands kalla vintrar och sura jordar mycket från förhållandena i det övriga Europa, och växtskyddsmedel betar sig i våra speciella förhållanden annorlunda än vad de gör i t.ex. ett varmt klimat.

Svar på skriftligt spørgsmål SSS 78/2016 rd

Vid godkännandet av verksamma ämnen utför ett medlemsland en grundlig riskbedömning på basis av omfattande forskningsdata som sökanden levererar, och föreslår på basis av riskutvärderingen att det verksamma ämnet antingen godkänns eller inte godkänns. Därefter gör Europas livsmedelssäkerhetsmyndighet (EFSA) en vetenskaplig granskning (peer review) av riskutvärderingen, och sammankallar vid behov sakkunnigmöten för att lösa svåra problem. I sakkunnigmötena deltar experter från EFSA och medlemsstaternas myndigheter. På basis av EFSA:s vetenskapliga granskning gör EFSA en konklusion av utvärderingarna, på basis av vilken kommissionen utarbetar ett förslag till beslut om godkännande av det verksamma ämnet. EU:s medlemsstater röstar om kommissionens förslag på den permanenta kommitténs möte. På basis av röstningsresultatet kan det verksamma ämnet antingen godkännas eller förkastas, eller fastställas restriktioner för dess användning.

Först när ett verksamt ämne har godkänts i EU kan ansökan om godkännande av ett preparat som innehåller ämnet lämnas in i ett medlemsland. Vid godkännandet av ett preparat utför medlemslandet en grundlig riskutvärdering på basis av de forskningsdata sökanden lämnar, och beslutar på basis av denna om godkännande av preparatet.

Riskutvärderingarna av såväl det verksamma ämnet som preparatet är mycket omfattande och täckande. Det företag som ansöker om godkännande förutsätts leverera ett omfattande forskningsmaterial. Företaget ska med hjälp av undersökningarna visa, att preparatets tänkta användning är säker både för människors och djurs hälsa och för miljön, och att det är effektivt för sitt användningsändamål. Riskutvärderingen görs på basis av EFSA:s anvisningar.

De undersökningar som krävs ska utföras enligt noggranna anvisningar. De flesta undersökningsanvisningarna har utarbetats av OECD. Genom de noggranna anvisningarna säkerställer man att undersökningarna är pålitliga och upprepbara.

Under godkännandeprocessen för växtskyddsmedel i Finland bestäms också om ett preparat godkänns enbart för yrkesbruk eller om vem som helst får använda det. I Finland krävs av yrkesmässiga användare att de kan använda och hantera växtskyddsmedel korrekt, och de ska visa detta genom att avlägga växtskyddsexamen. För konsumentbruk godkänns endast vissa typer av preparat, där risken för att användaren exponeras för medlet vid användning är liten. Sådana preparat är exempelvis färdiga brukslösningar, som inte behöver blandas till före användning, och preparat vars användning inte kräver särskild personlig skyddsutrustning.

Glyfosat är ett verksamt ämne i ett växtskyddsmedel som uppfunnits och tagits i bruk globalt på 1970-talet. I Finland är glyfosat det verksamma ämne som används mest, de senaste åren har det använts i medeltal ca 700 ton. Glyfosat har varit godkänt i EU och processen för att få förnyat godkännande pågår som bäst. Tyskland har utfört en riskutvärdering utgående från de forskningsdata som sökanden lämnat, och föreslår att den aktiva substansen ska godkännas.

Världshälsoorganisationen WHO:s internationella cancerforskningsinstitut IARC bedömde i augusti 2015 att glyfosat ska klassificeras som ett troligen cancerframkallande ämne. Tyskland och EFSA har gått igenom det forskningsmaterial som användes vid IARC och har konstaterat, att cancerfaran härleds till resultat från forskning som gjorts på växtskyddsmedel som innehåller

Svar på skriftligt spørgsmål SSS 78/2016 rd

glyfosat, där cancerfaran beror på ett hjälpämne som ingår i preparaten (POE-tallovamin). Därför anser Tyskland och EFSA att glyfosat i sig sannolikt inte är cancerframkallande. I kommissionens utkast till bestämmelse om glyfosat föreslås, att detta hjälpämne (POE-tallovamin) inte får ingå i preparat som innehåller glyfosat.

EFSA har utfört en vetenskaplig utvärdering av och fattat en slutsats om Tysklands utvärdering. Kommissionen har nyligen presenterat ett utkast till en bestämmelse om glyfosat, enligt vilken glyfosat ska godkännas för 15 år framåt. Det var tänkt att den permanenta kommittén skulle rösta om utkastet på sitt möte 7-8.3.2016. Finland tänkte stöda kommissionens förslag. Kommittén röstade ändå inte om förslaget, då det bordlades på grund av meningsskiljaktigheter. Meningsskiljaktigheterna mellan medlemsländerna rörde förfarandet vid godkännandet av glyfosat och uppgörandet av en negativlista för hjälpämnen, inte glyfosats säkerhet. Kommissionen kommer troligen att föra förslaget till omröstning på kommitténs följande möte.

Efter att den permanenta kommittén har röstat för kommissionens förslag publicerar kommissionen sin bestämmelse, varefter medlemsländerna ska omvärdera alla tillstånd för växtskyddsmedel som innehåller glyfosat inom en bestämd tid. Den ansvariga myndigheten i Finland är Säkerhets- och kemikalieverket Tukes. Om Tukes bedömningar visar att preparaten är säkra att använda förnyas deras tillstånd.

I Finland har man inte för avsikt att för glyfosatets del införa några undantagsbegränsningar i den allmänna praxisen gällande vilka användargrupper som har tillåtelse att använda preparaten. Besluten baserar sig på riskutvärderingar.

Helsingfors 16.3.2016

Jordbruks- och miljöminister Kimmo Tiilikainen